

Gör det själv
och spara cirka **26.000 kr**

A photograph showing two men working on a roof. In the foreground, a man with a beard and sunglasses is using a red and black Metabo power drill to work on a blue corrugated metal roof. He is wearing a red t-shirt and a safety harness. In the background, another man is smiling and watching him work. The background shows green trees and a clear blue sky.

Takskivor av fibercement kan läggas på alla småhus och är ett spännande alternativ till tunga takpannor av tegel eller betong. Skivorna finns i en mängd varianter och läggs snabbt. Gör du det själv sparar du mycket pengar.

Har du lyft blicken och kollat ditt tak nyligen? Oavsett vilken beläggning det har, så är det viktigt att du checkar det regelbundet och lagar de skador som har dykt upp. Gör du inte det är risken stor att du måste lägga om hela taket.

Här följer vi arbetet på en villa där de gamla betongpannorna byttes ut mot lite större skivor av fibercement, som är ett mycket starkt material. Tillverkaren ger 15 års garanti på skivorna och experter i takbranschen anser att livslängden ligger mellan 40 och 60 år – alltså ungefär som tegelpannor. Det går

snabbt och lätt att lägga fibercementskivorna. Dels för att de är rätt stora, dels för att de är lätta.

Här är underlagstaket redan klart och vi har tjuvstartat genom att lägga både bärläkt och ströläkt. Läkten har lagts enligt anvisningar av tillverkaren av fibercementskivorna.

Skivorna har valts så att de som ska ligga närmast gavlar,nock och takfot har fyra hela kanter. De skivor som ska läggas däremellan har två fabriksavskurna hörn eftersom det ger snyggast resultat när skivorna läggs på varandra.

Gör Det Själv

SVÄRIGHETSGRAD:

Det är en fördel om du har erfarenhet av byggprojekt, men om du följer tillverkarens lägningsanvisningar så klarar du av det.

TIDSÅTGÅNG:

Du bör reservera 2 hela semesterveckor till projektet och skaffa en medhjälpare.

PRISBILD: Cirka 23 000 kr.

Det är klokt att vara två när taket läggs och är taklutningen större än 30 grader är det nödvändigt.

ENKELT, SNABBT OCH LÄTT

Starkt tak på din villa

Starkt tak i många kulörer

Det finns många varianter av taket, t.ex. olika vågstorlekar och flera kulörer.

Fibercementskivorna finns i **flera varianter**. Det finns t.ex. större skivor, som mest används på lantbruksbyggnader, och det finns skivor med **olika vågstorlekar**. De vanligaste skivorna, Cembonit B6S och Medio, har en vågbredd på 146 mm respektive 177 mm och vad man föredrar är mest en smaksak. Båda skivorna är 122 cm långa och 103 cm breda.

Det finns **flera kulörer** att välja bland – se exemplen på bilden ovan. De vanligaste är svarta, grå och tegelstensröda. Alla kulörer är inte lagervara så **undersök leveranstiden**.

Hög ställning med stödben

En hög ställning vid gaveln är till stor hjälp så att du kan komma åt från den sidan. En fast ställning längs takfoten är nödvändig. Se till att ställningarna står stadigt.

Smart hjälpverktyg

Med detta tillbehör kan du både förborra och dra fast skruvarna i taket. Köp det tillsammans med taket för det underlättar.

Gummibrickorna på skruvarna ser till att det blir tätt.

Vad gör jag om taket inte har vinkelräta sidor?

Det är viktigt att du inte försöker några tricks som att skjuta eller dra skivorna åt sidan för att eliminera skevheter. Skivorna ska nämligen överlappa varandra med precision för att de ska hålla tätt – och det är ju takets uppgift. Om du drar eller skjuter några skivor så att de ligger lite skevt och sedan skär av dem vid takfoten ska du vara medveten om att då kommer raderna upp till takåsen också att vara skeva.

1. Du kan fuska en smula med vindskivebeslagen så att de ligger med mer luft upptill än nertill – eller tvärtom.
2. Du kan ändra taksprånget så att vindskivan sitter vinkelrätt mot takfoten.
3. Du kan låta någon skiva ligga en smula skevt vid takfoten och därefter skära till den.

Förberedelser

Takläggningen är inte särskilt svår men den kräver att du är noggrann. Minsta lilla skevhet vid ena gaveln syns mycket tydligt vid nästa gavel för felet blir större ju längre avståndet är.

Läkten har lagts enligt anvisningar av fibercementskivornas tillverkare.

Vi börjar med vindskivebeslag av aluminium längs bägge gavlarna. De kostar förstås en del men är värda varje krona eftersom de ser till att det blir absolut tätt mot vindskivorna och de är bra utgångspunkter för läggningen.

När profilerna har satts fast är det viktigt att kolla att taksidorna är vinkelräta. Markera sedan på läkten för skivorna.

1 Vindskivebeslagen monteras på vindskivorna. Botten på profilen ska sticka ut lite i hängrännan så att vattnet rinner bort från taket. Om det inte finns något takfotsplåt på taket ska profilen sticka ut 55 mm i hängrännan.

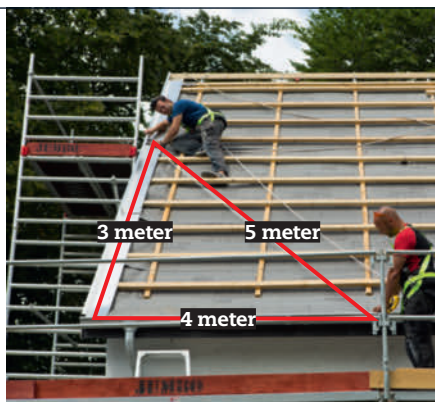
2 Det första profilen pressas ner över vindskivan och skruvas fast på varje läkt. Nästa profil ska överlappa den undre. Lagg märke till att man använder olika vindskivebeslag till höger resp. vänster sida på taket.

Ställningar och fallskydd

Det första som ska på plats är en bra och stadig ställning. Längs fasaden bygger vi upp en ställning som förankras i huset och stöts med stödben. Då har vi en bra plattform att stå på när vi arbetar längs takfoten. Men ställningen har också fördelen att den bromsar ett ev. fall från taket så att man inte hamnar på marken.

Vi använder förstås också fallskyddsvästar och linor, för det är långt till marken om någon av oss ramlar ner.

Ställningen gör det lätt att arbeta längs takfoten.

3 Har taket räta vinklar? Vindskivan ska helst sitta i 90 graders vinkel mot takfoten på båda sidorna. Sätt ett märke 3 meter upp på vindskivan och 4 meter ut på takfoten. Om det är exakt 5 meter mellan punkterna är taksidan vinkelrät.

4 Sätt kontrollmärken på läkten. Mät längs takåsen och takfoten. Sätt märken en tredjedel av takbredden in från de två vindskivorna. Rita sedan streck mellan punkterna med hjälp av en snörslå så att du får lodräta stödlinjer för taksnivåerna.

5 Ett tätningsband på ovansidan av vindskivebeslaget ser till att det inte kan tränga in yrsnö och regn mellan profilen och taksnivåerna. Bandet monteras så att dalen i den första vågen på skivan hamnar ovanpå det.

Första raden

Det gäller att hålla tungan rätt i mun när den första raden läggs, för om den hamnar rätt så hamnar de följande raderna nästan alltid exakt där de ska.

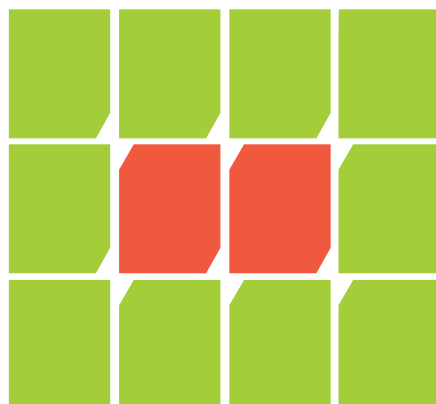
Det är en fördel att göra en provläggning av ett antal takskivor innan du går vidare för då vet du om de går jämnt upp eller ej.

Lägg två skivor på höjden och fyra skivor i bredd. Mät avståndet från toppen på den första vågen till den sista vågtoppen. Dividera sedan med fyra så vet du hur stor täckbredden är för varje skiva. Då kan du räkna ut var du ska starta och var du ska sluta. Sista skivan ska ha minst tre hela vågor. Den första skivan ska vara av den typ som inte har snedsågats.

Den övre montören håller fast skivan medan den nedre skruvar fast den.

3 Lägg skivan på plats. Den undre kanten på skivan ska ligga längs de nedre anslagsmärkena på den undre skivan. Se upp så att du inte skadar tätningsskiktet på den första skivan.

På denna enkla skiss ser du hur takskivorna ska sågas. De röda i mitten är fabrikssågade och saknar två hörn. De gröna sågar du enligt skissen. Använd en fabrikssågad som mall för att få samma storlek på de bortsågade hörnen.

Remsan ska användas igen när nästa rad läggs så låt den vikta biten sitta kvar.

1 Tryck fast en skumremsa på skivan så att den hamnar längs den övre raden märken som finns på skivan. Sätt på den från vänster mot höger och låt den vara 20 cm för lång. Vik ihop överskottet så att det blir dubbelt.

Dra inte för hårt för då kan skivan dras snett.

4 Skruva fast skivorna. Skruvarna fästs i de förborrade hålen i den tredje vågen från höger och den andra från vänster. Om skivan inte är förborrad borrar du 8 mm hål. Dra i skruven så formar brickan sig efter vågen.

6 Den översta skivan måste sågas för att bli lagom lång. Eftersom vi senare ska ha en halvrund takås ska skivorna ha hela kanter bortsett från i det nedre högra hörnet. Kapa skivan 1–2 cm frånnockregeln.

Använd sågklinga avsedd för fibercement.

Nedre högra hörnet sågas bort.

2 Nästa skiva måste sågas innan den kan läggas på plats. Den ska nämligen bara sakna ett hörn liksom de övriga skivorna som ligger mot gaveln. Markera på skivan genom att lägga en fabriksågad skiva ovanpå.

Glöm inte tätningsskikt mellan alla skivor.

5 Fortsätt med den tredje och fjärde skivan. Innan varje skiva dras fast ska den nedersta montören kolla riktningen. Han kan stå på ställningen och kolla längs en våg uppåt att vågorna ligger i rak linje. Lossa annars en skruv och justera skivan lite.

7 Lägg den översta takskivan på plats och skruva fast den. Nu är du klar med den första raden och kan fortsätta med nästa.

Andra raden

Nu kan du börja på den andra raden och återigen ska du lägga en skiva med hela kanter. För att det ska se snyggt ut måste du såga bort det övre vänstra hörnet.

Efter sågning så blottas ju kanten och för att skydda skivan så ska kanten målas. Var noga när du målar för små misstag och slarv syns tydligt när man står på marken.

Det är viktigt att fortlöpande kontrollera att takskvivorna ligger som de ska. Se efter att de ligger i rak linje när du står på ställningen och tittar upp längs taket.

Måla sågspåret med reparationsfärg för annars ser det fult ut.

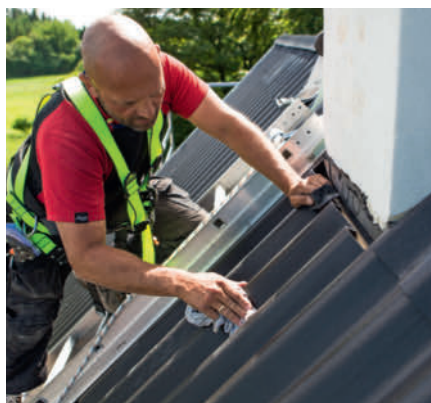
1 Den första skivan har hela kanter men övre vänstra hörnet ska sågas bort. Använd en fabrikssågad som mall. Tryck ner den lilla tätningslisten i skarven mellan skivorna.

2 Fortsätt uppåt och använd fabrikssågade skivor som också är förborrade. Var mycket noga med att lägga skivorna rätt, att täta med tätningslist och att skruva fast dem rätt.

3 Justera takskvivorna så att de passar runt skorstenen. Lägg skivorna med 1–2 cm avstånd till putsen på skorstenen. Var noga med att skruva fast alla skivor runt skorstenen. Borra nya hål om det blir nödvändigt.

4 Tvätta bort sågspån från skivorna. Om du låter spånen ligga kvar bränns de fast på skivorna och fördärrar utseendet på dem. Ha därför en spann med vatten och en trasa till hands.

5 Se till att lägga skivorna rakt åt båda hållen. Kolla hela tiden riktningen nerifrån. Bli inte irriterad om det tar en stund att få tät mellan skivorna och att justera dem lite i sidled. Kontrollmät från gaveln in till kanten på den senaste raden.

Sista raden

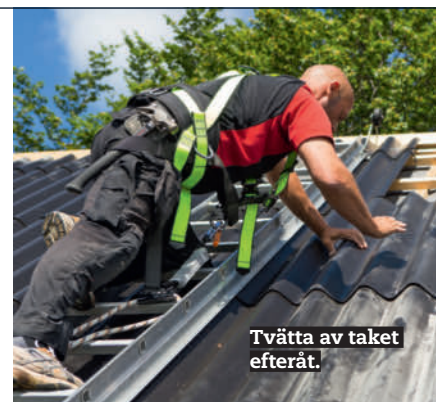
Till den sista raden ska du återigen använda skivor utan sågade hörn. De hörn som ska bort tar du med cirkelsåg.

Skivorna i den sista raden ska sågas till i bredd så att de passar i storlek. När du mäter bredden ska du alltid mäta från toppen av den sista vågen på föregående skiva till det ställe där den nya skivan ska sluta.

För att du ska kunna lägga skivorna och sedan skruva fast dem är det nödvändigt med en takstege eftersom du helst inte bör gå på de färdiga skivorna (även om de ska tåla belastningen).

1 Mät och markera på skivvan var den ska kapas. Skivan ska vara så bred att den slutar lika tätt på vindskivan som den första skivan på den andra sidan av taket.

2 Skruva fast takskvivan i den näst sista vågen på föregående skiva. Du får inte borra ner i vindskivebeslaget eftersom det ska rinna vatten där, för med hål i profilen tränger vattnet in i taket.

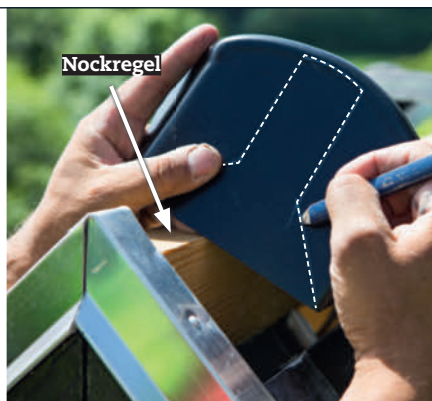
Takåsen

När takskivorna har lagts på båda taksidorna ska arbetet avslutas längs takåsen. Här använder vi oss av koniska nockskivor men det finns andra möjligheter. Du väljer efter smak och behag.

Nockbandet har en perforerad gummisida för bägge sidorna av taket. Det är för att det ska kunna komma in luft i takkonstruktionen.

Tala med leverantörens ingenjörer om vilka ventilationskrav som ställs på din villa och hur du kan uppfylla dem.

Kom ihåg att du ska tätat mellan nockskivorna så att det inte kommer in yrsnö.

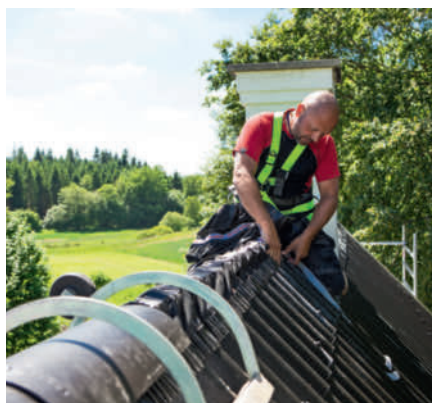
1 Börja med en profil som ska tätat vid gaveln. Rita av nockregelns profil på plasten och såga sedan till den med fogsavns så att den passar.

2 Lägg nockprofilen och en nockskiva på nockregeln så att delarna ligger som de ska. Om de inte passar har du chans att finjustera. Ta sedan bort delarna.

4 Lägg nockprofilen och en nockskiva på plats. Vänd nockskivan så att den bredaste änden är närmast gaveln. Justera placeringen och skruva sedan fast den yttre änden.

5 Lägg ett antal nockskivor på plats om det inte blåser för mycket (då kan de blåsa ner!). Justera dem så att de ligger snyggt på rad. Tätat mellan i vare skarv med skumtätningslist.

6 Kapa nockskivorna runt skorstenen och vid den andra gaveln. Planera jobbet så att du inte måste avsluta med en liten skiva. Ändra i så fall överlappningen på skivorna så att det ser snyggt ut hela vägen.

Taksteg

Arbetet avslutas med att montera taksteg så att sotaren kan komma upp till skorstenen utan att behöva använda många stegar. Då slipper du också slitaget från stegar på taket.

Takstegen kan du beställa tillsammans med taket. De skruvas fast genom takskivorna och ner i läkten. Det är en diskret lösning som gör det lätt att komma upp på taket.

Använd samma skruvar till stegen som du har använt till takskivorna.

1 Skruva fast det nedersta steget på den nedersta läkten. Förborra med universalbör. Skruvarna ska gå ner genom steget och toppen på varje våg.

2 Sätt ett taksteg i varje överlappning mellan två takskivor och ett steg i mellanläkten mitt på en takskiva.

Pressa ner den veckade kanten i vågdalarna så att den fäster.

3 Tryck fastnockbandet. Det är 36 cm brett och av perforerat gummi som ser till att ventilerat takkonstruktionen. Längs kanten är bandet veckat. Fäst det först pånockregeln och sedan på skivorna. Ta en sida i sänder.

7 Närnockskivorna ligger som de ska och du har lagt tätningsband i varje skarv, skruvar du fast dem i överlappningarna – 2 cm från kanten. Dra inte åt skruvarna för hårt för då är det risk att skivorna vrider sig lite.

DETTA HAR ANVÄNTS

Material från Promonord (Cembrit)

- Takskivor B6S 1220 mm FK
- Konisk nockskiva, 480/190 mm
- Nockband i 5 m rullar
- Nockprofil mot gavel, 48/19
- Takskruvar
- EPDM-brickor, 10 x 3,5 x 2 mm
- CL-SW 4,5 x 41 mm skruvar
- 16 plastklossar B6 med ventilation
- PVC-skumtätning, 4,5 x 9 mm
- Cembrit taksteg
- Reparationsfärg

Dessutom:

- Vindskivebeslag, vänster, blank aluminium
- Vindskivebeslag, höger, blank aluminium

Specialverktyg

- Cirkelsågklinga för fibercement
- Borr- och skruv tillbehör
- Ställningar
- Fallskydd och linor

Närmaste återförsäljare av takskivorna och övriga takprodukter anvisas av Promonord, tel. 040-41 00 70 www.promonord.se

WWW

Tätt runt skorstenen.

Takskivorna ska monteras på ett speciellt sätt runt skorstenen för att det ska bli tätt. Följ leverantörens anvisningar.

Nu håller taket antagligen i 40–60 år och de första 15 åren omfattas det av en garanti.

Faktura

Datum: 11/4-2014

Nr. **01600**

PROJEKT: **Takläggning**

Material:

Cembrit B6S-tak, 80 m ²	
från Promonord	23.000 kr

Lön enligt offert:

56 tim à 475 kr

26.600 kr

Vi sparade

49.600,00

Arbetskostnaden har uppskattats efter en offert från en snickare. Moms ingår i alla priser.